

POSTANOWIENIE

31 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marta Romańska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 31 października 2023 r. w Warszawie
zażalenia K.D.

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Łodzi

z 6 lipca 2023 r., WSC 82/23 (I AGa 226/22),

w sprawie z powództwa K.D.

przeciwko Skarbowi Państwa - Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu Lasy

Państwowe Nadleśnictwo [...]

o zapłatę,

1) oddala zażalenie;

**2) zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa Prokuraturii
Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 5.400 (pięć tysięcy
czterysta) zł tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 6 lipca 2023 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi odrzucił skargę kasacyjną K.D. – powoda w sprawie przeciwko Skarbowi Państwa – Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu Lasy Państwowe Nadleśnictwo [...] o zapłatę, gdyż po oddaleniu wniosku powoda o zwolnienie od kosztów sądowych jego pełnomocnik nie opłacił w terminie skargi kasacyjnej. Jako podstawę rozstrzygnięcia Sąd Apelacyjny powołał art. 398⁶ § 2 k.p.c.

W zażaleniu na postanowienie Sądu Apelacyjnego z 6 lipca 2023 r. powód zarzucił, że zostało ono wydane z naruszeniem prawa procesowego, tj.: - art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 100 ust. 2 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach

sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1144; dalej - u.k.s.c.) w zw. z art. 102 ust. 1 u.k.s.c. przez dowolną ocenę dowodów dotyczących sytuacji osobistej, majątkowej i rodzinnej powoda; - art. 398⁶ § 2 k.p.c. w zw. z art. 100 ust. 2 u.k.s.c. w zw. z art. 102 ust. 1 u.k.s.c. przez odrzucenie skargi kasacyjnej; - art. 100 ust. 2 u.k.s.c. w zw. z art. 102 ust. 1 u.k.s.c. w zw. z art. 5 k.c. w zw. z art. 45 Konstytucji RP w zw. z art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności przez pozbawienie powoda prawa do sądu, podczas gdy okoliczności niniejszej sprawy, względy ekonomiczne, pozycja i działania stron postępowania, nadużycie prawa podmiotowego przez pozwanego i konieczność dalszego poszukiwania ochrony prawnej na drodze sądowej przez powoda w warunkach rozpoznania sprawy przez sąd drugiej instancji w składzie sprzecznym z przepisami prawa przemawiały za zwolnieniem powoda od kosztów sądowych w postępowaniu skargowym; - art. 103 ust. 1 u.k.s.c. przez niewłaściwe zastosowanie w odniesieniu do powoda.

Powód wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu, a także o rozpoznanie przez Sąd Najwyższy postanowienia Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 30 maja 2023 r. o oddaleniu jego wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu kasacyjnym i zmianę tego postanowienia przez zwolnienie powoda od kosztów sądowych w postępowaniu kasacyjnym w całości, ewentualnie uchylenie tego postanowienia w całości i przekazanie wniosku do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 394¹ § 1 k.p.c., zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną. U podstaw wydania takiego rozstrzygnięcia przez Sąd Apelacyjny leżało stwierdzenie, że powód nie opłacił w terminie skargi kasacyjnej, po oddaleniu postanowieniem z 30 maja 2023 r. jego wniosku z 28 kwietnia 2023 r., uzupełnionego w piśmie z 17 maja 2023 r., o zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu kasacyjnym w całości.

Postanowienie z 30 maja 2023 r. zostało umieszczone w Portalu Informacyjnym 31 maja 2023 r., a na elektronicznym potwierdzeniu korespondencji znajduje się adnotacja, że przesyłki nie podjęto w terminie i 15 czerwca 2023 r. nastąpił jej zwrot. W konsekwencji Sąd Apelacyjny uznał, że została ona skutecznie doręczona pełnomocnikowi powoda 14 czerwca 2023 r.

Po wydaniu postanowienia rozstrzygającego wniosek powoda o zwolnienie od kosztów w postępowaniu kasacyjnym do powoda należało bądź ewentualne skorzystanie z możliwości złożenia wniosku o uzasadnienie postanowienia oddalającego wniosek w celu poznania merytorycznych podstaw rozstrzygnięcia i następnie zaskarżenie go zażaleniem do innego składu Sądu Apelacyjnego na podstawie art. 394² § 1 pkt 1 k.p.c., bądź uiszczenie opłaty, której wysokość została powodowi zakomunikowana w zarządzeniu przewodniczącego z 12 kwietnia 2023 r. (k. 301). Powód nie skorzystał z żadnej z wymienionych możliwości, a zatem powinien liczyć się z negatywnymi konsekwencjami niepodjęcia odpowiedniej akcji procesowej.

Jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów zostanie oddalony, a strona reprezentowana jest przez profesjonalnego pełnomocnika, to do jej sytuacji znajduje zastosowanie art. 112 ust. 3 u.k.s.c. W takim przypadku przewodniczący nie wzywa zatem do opłacenia złożonego pisma na podstawie art. 130 § 2 u.k.s.c., jeżeli należy uiścić od niego opłatę w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia. Profesjonalny pełnomocnik powinien obliczyć samodzielnie opłatę i opłacić pismo w terminie tygodniowym od dnia doręczenia mu postanowienia, a jeżeli postanowienie wydano na posiedzeniu jawnym – w terminie tygodniowym od dnia jego ogłoszenia.

Rozpoznając zażalenie w niniejszej sprawie, Sąd Najwyższy władny był jedynie zbadać bezpośrednią przyczynę odrzucenia skargi kasacyjnej, tkwiącą w braku uiszczenia odpowiednio obliczonej opłaty sądowej od nadzwyczajnego środka zaskarżenia, gdyż kontrola zasadności oddalenia wniosku powoda o zwolnienie go od kosztów postępowaniu kasacyjnym należała do innego składu Sądu Apelacyjnego. Nie ulega wątpliwości, że powód nie wywiązał się należycie

z obowiązku nałożonego na niego przepisami ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych i nie uiścił stosownej opłaty od skargi kasacyjnej, do czego był zobowiązany po oddaleniu jego wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu kasacyjnym. Powód nie musiał przy tym samodzielnie ustalać wysokości należnej opłaty, skoro zarządzeniem przewodniczącego z 12 kwietnia 2023 r., jeszcze przed wydaniem postanowienia z 30 maja 2023 r., opłata została mu wprost wskazana.

Z przedstawionych wyżej względów, na mocy art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy oddalił zażalenie, a na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 i art. 398²¹ k.p.c. oraz § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie orzekł o kosztach postępowania zażaleniowego.

(R.N.)

[ms]